

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par “Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspēju”

(2005/C 120/17)

2004. gada 20. februārī ES Komisijas priekšsēdētājs **Prodi kungs** Komisijas vārdā lūdza Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju veikt izpēti atzinumu par: “Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspēju”.

Ekonomikas un monetārās Savienības, ekonomikas un sociālās kohēzijas darba grupa, kura atbild par Komitejas darba sagatavošanu šajā jautājumā pieņēma savu atzinumu 2004. gada 20. septembrī. Ziņojuma sniedzējs bija **Vevēra kungs**, ziņojuma līdzsniedzēja bija **Florio kundze**.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja tās 412. plenārajā sesijā 2004. gada 27. un 28. oktobrī (2004. gada 27. oktobra sēde) ar 105 balsīm par, 3 pret un 2 atturoties pieņēma sekojošu atzinumu:

1. Kopsavilkums

1.1 Eiropai stāv priekšā lieli pārbaudījumi saistībā ar konkurētspēju un tā atrodas starp lielajiem industriālajiem partneriem un negaidīti lēto izmaksu ekonomikām. Šo situāciju pavada salīdzinoši pieaugošs un būtisks ieguldījumu trūkums apmācībā, pētījumos un jaunās tehnoloģijās, kamēr Eiropas uzņēmumu pārvietošanās, ņemot vērā starptautisko konkurenci, pieaug.

1.2 Tomēr, ņemot vērā tādas sabiedrības modeli, kas augstu vērtē sabiedriskās attiecības, Eiropai netrūkst līdzekļu tās uzņēmējdarbības konkurētspējai:

— tās ārējā tirdzniecība liecina par pārliecinošu iesaistīšanos globalizācijā;

— tās paplašinātais iekšējais tirgus tagad ir lielākais pasaulē;

— tās monetārā savienība, neskatoties uz tās uzspiestajiem limitiem, ir solis, kam nekur nav līdzvērtīgu;

— tās noritošā Lisabonas programma satur ekonomiskas, sociālas un ekoloģiskas reformas, kas ir īpaši mērķetas uz to, lai ilgstoši uzlabotu tās konkurētspēju.

1.3 Kamēr daži no šiem līdzekļiem drīzāk ir aktuāli notiekošajiem procesiem nekā nemainīgi ieguvumi, Eiropai pastāv arī šķēršļi, kas traucē tās uzņēmumiem un dod ieguldījumu tās pašreizējos gausajos panākumos izaugsmē un darba pozīcijās. Piemēram:

— Eiropas tiesiskā un administratīvā vide nenodrošina uzņēmējdarbībai pietiekošu palīdzību;

— vienotais tirgus joprojām ir nepilnīgs un tam pastāv pārāk daudz šķēršļu;

— neskatoties uz monetāro savienību, joprojām nepastāv īsta ekonomiskā savienība;

— tāpat arī vilcināšanās kavē Lisabonas stratēģijas īstenošanu konkurētspējas jomā.

1.4 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja uzskata, ka četras savstarpēji saistītas lietas ir būtiskas uzņēmējdarbības konkurētspējas atgūšanai Eiropā:

1.4.1 Galvenā prioritāte ir ekonomisko dalībnieku uzticības atjaunošana ar:

— Eiropas visaptverošas vides projekta skaidrāku redzējumu;

— mazāku birokrātiju Eiropas un valsts līmenī, vairāk paveicot ar profesionālu pašregulēšanu un kopregulēšanu;

— pasākumiem, lai atvieglotu uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību, piemēram., riska kapitāls, uzņēmēju apmācības, MVU atbalsta pakalpojumi;

— lielāku atbalstu Eiropas biznesa iniciatīvu jauninājumiem un aktīvu citu sociāli profesionālu dalībnieku iesaistīšanu;

— lielāku daudzumu prasmju apguves, apmācību un pār-
apmācību programmu, īpaši vecākiem darbiniekiem.

1.4.2 Otra prioritāte ir vienotā tirgus pamatu pilnveidošana. Pēc noslēdzošā termiņa — 2010. gada — noteikšanas Lisabonā, to vairs nevar atlikt, lai arī vēl būs nepieciešama sīkāka reglamentēšana, kas nozīmēs:

— stingrākas iestrādes EU direktīvās, kas valdībām liktu labāk apzināties savus pienākumus šajā jomā; ja nepieciešams, ES mērķi atpalikušajām valstīm var tikt mainīti, lai sagatavotos šķēršļu pārvarēšanai;

- uzņēmējdarbībā jau pārāk ilgi gaidīto lēmumu pieņemšanu, kas atceltu dubultos nodokļus, vienkāršotu ES noteikumus par Pievienotās vērtības nodokli (VAT), radītu vienkāršākus, MVU atvērtus Eiropas uzņēmumu statūtus un sakārtotu ES patentu;
- tirdzniecības izveidi, kas ir drošāka un elastīgāka atbalstošajai administratīvajai sadarbībai, ES vienotā tirgus inspektoru ieviešana, vienotu muitas pārbaūžu izveidošanu uz ES ārējām robežām, lielāku informācijas dienestu darba efektivitāti un savstarpējo sadarbību, kas dažos gadījumos var arī attaisnot izvērtēt attīstību no vispārējās ekonomiskās intereses pakalpojumiem Eiropas līmenī.

1.4.3 Izveidot konkurētspējīgus ES uzņēmumus nozīmē arī attīstīt dinamisku ekonomikas savienību ap eiro, izmantojot pieeju, kas piemērota 2010. gada noslēdzošajam termiņam ar mērķi atbalstīt izaugsmi un darba vietas ar atbilstošas monetārās politikas palīdzību un iesaistīšanos:

- pakāpeniska, bet ne pārmērīgi lēna monetārās savienības izplatīšanās jaunajās dalībvalstīs;
- prasība pēc *a priori* nevis *a posteriori* ar finansēm saistītu dalībvalstu likumprojektu sīkām pārbaudēm ES;
- nodokļu politikas savstarpēja pielīdzināšana atbilstoši apstākļiem, kas būtu savienojami ar tirdzniecībai atvērtu un investoriem pievilcīgu un uz sociālo kohēziju vērstu ekonomiku, nepieciešamības gadījumā ar pastiprinātas sadarbības pasākumiem;
- līdzekļi, kas tieši atbalsta ekonomisko aktivitāti un izaugsmi Eiropā: sabiedrisko/privāto līgumsabiedrību attīstība, lai finansētu jaunās transEiropas infrastruktūras paplašinātajā Eiropā, EU industriālās pieejas nostādne, lai palīdzētu novirzīt ieguldījumus jaunām tehnoloģijām, pētījumiem un apmācībai un vadītu konkurences un tirdzniecības politiku, ES tehnoloģisko resursu mobilizēšana nozīmīgākajos vispārīgās stratēģijas interešu projektos, ieskaitot drošības sfēru;
- pastiprināts, pārdislocēts, vispārējās ekonomiskās politikas prioritātēm atbilstošs ES budžets.

1.4.4 Visbeidzot, Lisabonas stratēģijas strukturālās reformas, kuru ieviešanā nepieciešama lielāka mērķtiecība un kosnevence:

- vajadzīgs skaidrāks reālā reformu salīdzinošā stāvokļa novērtējums attiecībā uz ekonomiku un ieguldījumiem (pieklūšana tirgiem, pieeja finansējumiem, pētījumu atbalstīšana), sociālajiem jautājumiem (apmācība, darba tirgus, sociālā labklājība, uzņēmumu ieguldījums cilvēku resursos), administratīvajiem jautājumiem (sabiedriskā sektora deficīta samazināšanās, birokrātijas samazināšana) un vidi;
- reformas, sevišķi, ir labāk jāaskaņo ar pasludināto konkurētspējas mērķi, pie kam Kopienas institūcijām ir jāklūst aktīvākām un ir jāvienkrāšo koordinācijas procesi;
- nepieciešams attīstīt sociālo partneru lomu reformu plānošanā, ieviešanā un vadīšanā un jāpadara pievilcīgāki ieguldījumi.

1.5 Noslēgumā EESK atzīmē, ka EU uzņēmējdarbības konkurētspējas trūkums ir dārga cena, kuru šodien maksā Eiropa, kas nav pietiekami enerģiska, kas lēni pieņem lēmumus un starptautiskās izmaiņas, kuras daudzās jomās vēl nav pabeigtas, kas atpaliiek no savām reformām un kas neatbilstoši, bieži vien bailīgi, dažreiz nesakarīgi un tādēļ neproduktīvi izmanto savus trumpjus. Vajadzīga aktīva darbība, lai piešķirtu lietām pareizu ievirzi. Lai gūtu panakumus, būtu vairak uzmanības jāpievērš izaugsmei, kas veicina gan piedāvājuma, gan pieprasījuma ekonomisko faktoru tekošā un efektīvā Eiropas iekšējā tirgū. EESK īpaši atbalsta pagājušā pavasara galotņu tikšanās aicinājumu veicināt jaunas partnerattiecības gan valsts, gan Eiropas līmenī, kas tuvāk piesaistītu sabiedriskos partnerus. EESK uzsver vajadzību cieši paturēt acis 2010. gada noslēdzošo termiņu, kurā jāiekļauj gan Lisabonas reformu ieviešana, gan vienotā tirgus un patiesas, konkurētspējīgas ekonomiskās savienības izveides pabeigšana, pilnībā izmantojot monetāro savienību, tajā pat laikā pilnībā rēķinoties ar ilgspejīgas attīstības prasībām.

2. Ievads

2.1 Šis atzinums izstrādāts, sekojot ES Komisijas priekšsēdētāja **Romano Prodi** izpētes ieteikumam, kurš 2004. gada 20. februārī lūdza Eiropas Ekonomikas un sociālo lieto komiteju iesniegt viņam tās analīzi ar ieteikumiem par Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspējas problēmām. Īpaši svarīgi, lai tajā būtu ietvertas un noteiktas nozīmīgākās uzņēmumu grūtības, šķēršļi, kuru radījusi vide, kurā tās strādā un alternatīvi ieteikumi, lai piešķirtu lietām pareizu ievirzi pretēji mūsu sabiedrības modeļa fonam.

2.2 Virknē jaunāko izpēšu, tādas kā *Sapir* ziņojums 2003. gada jūlijā, ir uzsvērts pieaugošs konkurētspējas izaicinājums Eiropai, kas rodas gan no lielajiem industriālajiem partneriem – tādiem kā ASV un Japāna — gan lēto izmaksu ekonomikām, tādām kā Ķīna un Indija, kas rada pieaugošu jauno tehnoloģiju pielietojumu kopā ar investīcijām izglītībā un profesionālajā apmācībā kā arī infrastruktūrā. Statistika (piem., eksports, produktivitāte, uzņēmumu ienākumu attīstība) rāda, ka Eiropas ekonomika un lielumlielā daļa Eiropas uzņēmumu lielā mērā ir konkurētspējīgi. Tomēr daži rādītāji ir satraucoši: zems pieaugums, nepietiekams investīciju kā arī pieprasījuma līmenis, mazāk un dažkārt arī zemākas kvalitātes darba vietas (pieaugoša nedrošība), Eiropas ražošanas vietu slēgšana, pētniecisko darbinieku izceļošana, valdības budžeta deficīta pasliktināšanās, sociālās aizsardzības sistēmas pieaugošās izmaksas un paātrinātā iedzīvotāju novecošanās veicina finansiālo problēmu pieaugumu.

2.3 Lai stātos pretī augstajām izmaksām (darbs, nodokļi, priekšraksti) daudzi uzņēmumi izšķiras par automatizāciju (produkcijas, pārvaldes) vai par vairāk vai mazāk daļēju ekonomiskās vietas pārcelšanu uz lētākām vai mazāk reglamentētām trešajām valstīm, īpaši uz pēdējā laikā ekonomiski ātri attīstotajām valstīm.

2.4 Noteikti būtu iluzori vērsties pret šīm stratēģijām ar autoritāriem pasākumiem. Eiropas ekonomika ir nedalāmi iekļauta pieaugošā mērā globalizētā ekonomikā. Šis process ir neatgriezenisks un gan veicina atsevišķu valstu, kas tajā piedalās, attīstību, gan arī starptautisko stabilitāti, ja tas tiek attiecīgi regulēts, lai gūtu patiesu sociālo un ekonomisko progresu.

2.5 Šo pamatnoteikumu dēļ rodas sekojošas nepieciešamības:

2.5.1 Vairāk kā līdz šim globalizācijas jautājumam jābūt saskaņā ar efektīvākiem un taisnīgākiem starptautiskajiem noteikumiem. Konkurētspējas problēma nekādā gadījumā nedrīkst kļūt par nekontrolējamu, cenu pazeminošu spirāli, neievērojot veselības apstākļus, drošību un sociālo progresu, līdzsvarot un ilgspejīgu attīstību un vides aizsardzību. Gluži pretēji, tai jāatrodas starptautiski atzītā atbalsta struktūrā, ieskaitot minimālus konkurences, drošības, kvalitātes, darba tiesību un vides noteikumus. Tas nozīmē aktīvu tādu starptautisko reglamentējošo un attīstības organizāciju kā Pasaules Tirdzniecības organizācija (PTO), Starptautiskais Valūtas fonds (IMF), Pasaules Banka (PB) un Starptautiskā Darba organizācija (ILO) iesaistīšanos, kuras joprojām ir pārāk neefektīvas un noro-

bežojušas viena no otras un, pēc dažu viedokļa, nepieļauj pietiekamu ieskatu un piedalīšanos savās operatīvajās procedūrās. Par šo problēmu domāja EESK, atbalstot PTO Doha darba kārtību, lai gan šobrīd tā ir norūpējusies par sarunu smago virzību.

2.5.2 Ir steidzami nepieciešams Eiropas ekonomiskās vietas konkurētspēju uzlabot pret tās konkurentiem tādā veidā, lai tiktu nodrošināta tās ekonomiskā un sociālā attīstība, saglabāta tās vienotība, darba vietas un aizsargāta vide. Tas Eiropas sociālo attīstību modeļa ietvarā prasa arī, lai tiktu izmantotas Eiropas uzņēmēju stiprās puses un novērsti to kavējošie faktori, kas, ja nav iespējams strukturālo nosacījumu dēļ, tiktu kompensētas ar augstu kvalitāti un produktivitāti (ka piemēram, darba izmaksu starpība starp Eiropu un attīstības valstīm).

2.5.3 Nav ne reāli, ne arī vēlami, lai Eiropas Savienība uzsāktu cenu un izmaksu konkurenci ar daudz vājāk attīstītām ekonomikām, ja Eiropa šo atšķirību nevar kompensēt ar lielāku produktivitāti. Tas liek Eiropas ekonomikai veikt permanentu "Upgrading", un stāties pretī konkurētspējas izaicinājumiem, īpaši stiprinot savu kvantitatīvo un kvalitatīvo produktivitāti kā arī savu, īpaši tehnoloģisko, novatorismu. Tas nozīmē proporcionālu pieaugumu humānajās, tehnoloģiskajās, industriālajās un finansu investīcijās.

3. Eiropas uzņēmumu priekšrocības

3.1 Stingra iekļaušanās globalizācijā

3.1.1 Eiropa šodien ir centrālais tirdzniecības partneris pasaulē, galvenā importētāja un eksportētāja pasaulē. Tās uzņēmumi savu uztur savu konkurētspēju eksportos un pret starptautisko konkurenci, panākot produktivitātes peļņu izmaksu optimizācijai, ieskaitot algu izmaksas, garantē produktu un pakalpojumu kvalitāti un veic jauninājumus, lai spētu labāk piemēroties tirgum. Tādā veidā tie spēj piedalīties vairumā ekonomikas nozaru, it īpaši:

- lauksaimniecības un pārtikas nozarē, atrodoties šo nozaru priekšplānā;
- galvenajās rūpniecības nozarēs, tādās kā mašīnbūves, aviācijas, ķīmijas, celtniecības, sabiedrisko darbu un telekomunikāciju nozares, kurās Eiropas uzņēmumu sniegums arī ir viens no labākajiem;
- enerģijas ražošanā un sadalē — nafta, kodolenerģija, gāze, kā arī alternatīvās enerģijas un vides tehnoloģijas;

— pakalpojumu nozarē, kurā Eiropas uzņēmumi bieži vien ir vadošie pasaulē, piem., tirdzniecība, finanses, apdrošināšana, transports, inženierpakalpojumi, datorprogrammatūras un veselības nozare.

3.1.2 Eiropas kompānijas iegulda arī lielu daļu investīciju visā pasaulē, tādējādi veicinot vairāku psaulē attīstību, kā, piemēram, negaidīti radušās ekonomikas Āzijā. Kaut arī tās konkurē ar Eiropu vairākās nozarēs, tās ir arī rūpniecības un tirdzniecības partneri, kas Eiropas ekonomikai un uzņēmumiem nozīmīgi kā piegādātāji, kompanjoni, izplatītāji, apakšuzņēmēji un pircēji.

3.1.3 Eiropas uzņēmumiem ir nozīmīga loma attīstības valstīs, tādēļ tiem jābūt darba standartu pilnveidošanā šajās valstīs, īpaši Starptautiskās Darba organizācijas (ILO) formulēto darba pamattiesību ieviešanā. Komiteja arī turpmāk iestāsies par attiecīgām iniciatīvām un piedalīsies tajās, lai panāktu nepieciešamo sociālās dimensijas ievērošanu starptautiskajā ekonomikas satiksmē.

3.1.4 Eiropas Savienība atbalsta starptautisko tirdzniecību un Eiropas kompāniju investīcijas un ar Eiropas Komisijas starpniecību tā ir pievienojusi vienu balsi, lai aizstāvētu uzņēmumu intereses tādās starptautiskās sarunās kā, piemēram, PTO.

3.2 Eiropas kontinenta lielais tirgus

3.2.1 Iekšējais tirgus, kas būvēts uz savstarpējās atzīšanas pamatprincipiem, papildināts ar daudzām harmonizācijām ap 1 500 direktīvās, 300 regulās un gandrīz 20 000 kopējos normatīvos, ir pirmā Eiropas uzņēmumu priekšrocība. Tas ir pirmsākums lielākajam daudzumam tiesību aktu, kas ietekmē uzņēmumu darbību. Iekšējā tirgus ekonomiskās un nodarbinātības priekšrocības, kas tika pasvītrotas jau *Cecchini* ziņojumā 80. gadu beigās, ir nozīmīgas arī šodien, kaut arī ziņojuma prognozes netika pilnība pierādītas līdz tā beigu termiņam 1992. gadā, jo ekonomiskajā konjunktūrā radās traucējumi un Kopienas programma vēl nebija nobeigta.

3.2.2 Pašreiz Eiropas iekšējais tirgus ar 25 dalībvalstīm un ciešo sadarbību ar tādām pārējām Eiropas valstīm kā Šveici un Norvēģiju un turpmāko paplašināšanos nākotnē ir lielākais pasaulē. Vairāk kā pusmiljards eiropiešu tādējādi ir sapulcējušies vienotā iekšējā tirgū, kas ir nozīmīgāks nekā Amerikas vai

Ķīnas tirgus. Šo ļoti svarīgo faktu jādara plašāk zināmu pašiem eiropiešiem.

3.2.3 Lai arī atbalstot kohēziju Eiropā, šādas brīvības ir sekmējušas uzņēmumus attīstīt tirdzniecību, sadarbību, pārstrukturēšanos un apvienošanās, daudzām no tām piešķirot starptautisku dimensiju. Arī MVU ir ieguvusi no tādām Eiropas apakšlīgumu operācijām kā, piemēram, Kopienas iekšējo formalitāšu atcelšana. Kopā ar transEiropas transporta, enerģētikas un telekomunikāciju tīklu izveidi attīstījušās infrastruktūras. Galvenās industriālās programmas (piem., Airbus, Kosmosa aģentūra) ir veicinājušas pētījumus un inovācijas visu apjomu uzņēmumos. Tāpat kā darbavietas, arī vienotais tirgus ir veicinājis aktīvu, pētnieku un studentu kustīgumu — Erasmus programma ir atbalstījusi vienu miljonu šādu vienību.

3.2.4 Jāatzīmē arī piekļūšana agrākā publiskā sektora monopoliem iekšējā tirgū, kas ir paveikta vai turpinās, sekojot vairākām direktīvām tādās jomās kā transports, enerģētika un pasta pakalpojumi. Nodarbojoties ar to, Komisija rūpējas arī, lai neapdraudētu vispārīgo līdzdalībnieku pakalpojumu koncepciju, kas spēlē galveno lomu Eiropas ekonomikas un sociālajā attīstībā, turklāt liberalizācija ir vajadzīga iekšējā tirgus interesēs.

3.3 Monetārā savienība

3.3.1 Virzīšanās uz eiro ir bijis visspilgtākais iekšējā tirgus posms un liels solis pretim ES uzņēmējdarbības konkurētspējai. Radot vienotu valūtu divpadsmit dalībvalstīm un 300 miljoniem eiropiešu, eiro ir samazinājis jebkuru maiņas kursu risku eirozonā, neitralizējis darījumu izmaksas tirdzniecībā un nodrošinājis ekonomisko datu pirmšķirīgu pārredzamību. Tā ir arī starptautiska apjoma valūta. Un, ja tās pašreizējā pārāk augstā vērtība attiecībā pret dolāru iespaido eksortu — lai arī atvieglot importu, īpaši netai un izejvielām — tirdzniecības nolīgumi, kas cieta zaudējumus dažus gadus atpakaļ, turpināsies no jauna attīstīties nākotnē.

3.3.2 Šī monetārā savienība, kurai šobrīd pasaulē nav līdzīgas, ir parādījusi arī to, ka ES ir spējīga realizēt lielus inovatīvus un pamatotus projektus ar vislielāko ietekmi uz tās iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Tas ir ievērojami pastiprinājis ES redzamību un nostiprinājis tās starptautiskās sarunu vešanas pozīcijas tās uzņēmumu labā.

3.3.3 Eiro pavadošais izaugsmes un stabilitātes pakts tiecas uz vismaz ekonomisku saplūšanu ar likumu palīdzību, kas ierobežotu sabiedriskā sektora deficītus un inflāciju. Tas atvieglo uzņēmumiem raudzīties uz priekšu stabilā vidē, kas veicina konkurētspēju. Tas ir arī pirmais solis pretim patiesi integrētai ekonomiskai savienībai. Ilgtspējīga monetārā savienība acīmredzot nevar pastāvēt bez panākumiem papildu jomās, kas, cita starpā, saistās uz uzņēmējdarbības konkurētspēju un kas veido svarīgu Lisabonas stratēģijas daļu.

3.4 Lisabona: centieni reformu labā

3.4.1 2000. gada martā Lisabonā Eiropas Padome nolēma uzsākt plašu ekonomisko, sociālo un administratīvo reformu programmu gan valstu, gan Eiropas līmenī ar mērķi līdz 2010. gadam izveidot Eiropā visdinamiskāko un konkurētspējīgāko uz zināšanām balstīto ekonomiku pasaulē, kas ir spējīga sasniegt ilglaicīgu ekonomisko pieaugumu ar vairāk un labāk darba vietām un lielāku sociālo vienotību. Šī stratēģija ir Eiropas ekonomikas ceļa karte, lai apvienotu tās spēkus saistībā ar globalizāciju konkurētspējīgā Eiropas ekonomikas vietā.

3.4.2 Reformas ir nozīmīgas, jo tās ir saistītas ar galvenajiem ES uzņēmējdarbības konkurētspējas jautājumiem. Mērķi ir šādi:

- vieglāka pieeja finansējumiem, ieskaitot riska kapitālu, īpaši MVU un ar jauninājumiem saistītiem uzņēmumiem;
- darba nodokļu nastas atvieglošana, īpaši mazāk kvalificētajam un sliktāk apmaksātajam darbam, lai padarītu to atkal pieejamāku;
- valsts sektora deficītu samazināšana, kas ir saistīta ar cenu stabilitāti un nodokļu mērenību;
- jauninājumu veicināšana, jo no tiem atkarīga ES uzņēmumu tehnoloģiskā jauda;
- izglītības un apmācības sakārtošana, īpaši, lai tās labāk atbilstu jaunajiem ekonomiskajiem, profesionālajiem un tehnoloģiskajiem apstākļiem;
- darba tirgus modernizēšana, tādējādi atvieglojot darba piedāvājuma un pieprasījuma saskaņošanu un padarot intensīvāku iekārtu izmantošanu un veicinot ražīgumu;

— efektīva un ilgtspējīga sociālā labklājība, saskaroties ar problēmām, kuras izvirza pieaugošie izdevumi, it sevišķi ar iedzīvotāju novecošanos;

— regulācijas vienkāršošana gan valsts, gan ES līmenī;

— un, saskaņā ar 2001. gada Gēteborgas samitu, labāka vides aizsardzības saskaņošana un prasības pēc ilgtspējīgas attīstības.

3.4.3 Lisabonas stratēģijas metodes ir saistītas arī ar:

— jaunu laika grafiku ar starpposmiem iekšējā tirgus izveides pabeigšanā;

— ikgadējo novērtējumu Eiropas pavasara samitā;

— “atklātās koordinācijas metode” vispārīgiem mērķiem, izceļot labu pieredzi;

— privātā sektora prioritāro lomu un partnerību starp valsts institūcijām un pilsonisko sabiedrību;

— dialoga starp sociālajiem partneriem akcentēšanu.

3.4.4 Lisabonas stratēģija jau devusi dažus pozitīvus sākotnējos rezultātus:

— pārliecību par reformu nepieciešamību, pārspējot tradicionālo nevienprātību;

— ātrāku informāciju tehnoloģiju un inovāciju izplatību;

— lielāku atbalstu uzņēmumu darbības uzsākšanā un MVU finansējumā;

— lielāku ieinteresētību ilgtspējīgā attīstībā, izmantojot pasākumus, kas padarītu iedarbīgākus informācijas dienestus, tajā pašā laikā samazinot valsts sektora deficītus, nostiprinot sociālo drošību, kā arī laikā sabalansējot tā budžetu, ieviešot juridiskus pasākumus un tādas enerģijas un industriālās tehnoloģijas, kas labāk aizsargātu vidi;

— sociālo partneru iesaistīšanu sociālajās reformās;

— mazāku administratīvo birokrātiju, pat pie ierobežotām iespējām.

3.4.5 Lisabonas stratēģijas konkurētspējas centieni būtu nereāli bez ES institūciju atjaunināšanas. Tāds ir bijis Eiropas Konventa uzdevums, kuras atjauninātais sastāvs apvienojis pārstāvjus no ES valstīm un institūcijām, kandidātvalstīm, valstu parlamentiem un novērotājiem no pilsoniskās sabiedrības. Konvents ir ierosinājis līgumu pārveidošanu, lai tie iegūtu mūsdienīgāku un vienkāršāku institucionālo struktūru, būtu labāk piemēroti liela mēroga paplašināšanai, vieglāk lasāmi un pievilcīgāki sabiedriskajai domai. Pastāv arī jautājums par to, lai Līgumā iekļautu Eiropas sabiedrības modeļa būtiskās vērtības, kurā konkurētspējas meklējumi ietu roku rokā ar darba vietu uzlabošanu un sociālo progresu. Viens no ES mērķiem, kas minēts jaunajā Konstitūcijas Līgumā, ko 25 dalībvalstis pieņēma 2004. gada jūnijā ir augsti konkurētspējīga sociālā tirgus ekonomika, kas tiecas uz pilnīgu nodarbinātību un sociālo progresu, kā arī uz augsta līmeņa aizsardzību un vides kvalitātes uzlabošanu. EESK atbalsta šo vajadzību pēc vispārīgs saskaņas, apvienojot konkurētspēju ar citiem augstas kvalitātes un sociāla progressa mērķiem, tajā pašā laikā atzīmējot, ka tā joprojām ir tāla šodienas situācijai, pateicoties vairākiem trūkumiem, kas turpina ietekmēt Eiropas konkurētspēju.

4. Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspējas trūkumi

4.1 Nepietiekams atbalsts uzņēmējdarbībai

4.1.1 Tā kā noteikti ES konkurences līdzekļi vēl joprojām ir drīzāk aktuāli notiekoši procesi nekā nostiprinājušies ieguvumi, trūkumi turpina iedragāt Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un dod arī savu ieguldījumu tās pašreizējā gausajā izaugsmē un nodarbinātības jomā.

4.1.2 Nesenās diskusijas par uzņēmējdarbību, kas sekoja Komisijas Zaļajai grāmatai, apstiprināja, ka lielais vairums Eiropas valstu visu lielumu uzņēmumu ziņo, ka ik dienas saskaras ar problēmām, saistītām ar:

- pārmērīgu gan valstu, gan Eiropas instrukciju sarežģītību;
- vispārēju augstu nodokļu un labklājības izdevumu līmeni;
- pastāvīgām grūtībām finansējuma meklējumos;
- nepietiekamu atbalstu tiem, kas uzņēmušies risku — ieskaitot pastāvīgu otrās iespējas trūkumu, ja pirmreizējais biznesa projekts bijis neveiksmīgs;
- uzņēmumu brīvo darba vietu un profesionālo iemaņu neatbilstību.

4.1.3 Pieminēšanas vērts ir arī relatīvi augstais bezdarba līmenis Eiropā, īpaši salīdzinot ar ASV. Šai situācijai ir negatīva ietekme uz Eiropas konkurētspēju, tās augsto vispārējo nodokļu nastu un sociālās labklājības sistēmas līdzsvaru.

4.1.4 Visbeidzot, daudzi uzņēmēji jūt, ka ES vairāk tiecas uzkrāt analītiskos ziņojumus par Eiropas konkurētspējas atpalicību nekā uzsākt tiešām operatīvus pasākumus, kas novestu pie pārbaudāmiem rezultātiem — līdzīgi mūsu galvenajiem konkurētiem no ASV līdz Ķīnai.

4.1.5 EESK atzīmē, ka sociālie partneri paši ir labi nostādīti, lai uzņemtos šādu operatīvu rīcību konkurētspējas un uzņēmējdarbības atbalstīšanai. Daudzi piemēri apstiprina, ka tie bieži šeit spēlē ļoti nozīmīgu lomu un pelnījusi tikt izcelta Komisijas Zaļajā grāmatā.

4.1.6 EESK vēlas arī uzsvērt, ka sociālās ekonomikas ietvarā darbojošās vienības ļoti bieži saskaras ar tiem pašiem šķēršļiem, kas minēti iepriekš, gan saistībā ar aplikšanu ar nodokli, gan arī citās jomās kā publiskie pasūtījumi un konkurence. EESK uzskata, ka specifiski risinājumi šai problēmai ievērojami dos savu ieguldījumu ekonomikas un nodarbinātības uzlabošanā Eiropas Savienībā.

4.2 Pastāvīgie tehniskie un cita veida šķēršļi

4.2.1 Neskatoties uz sasniegumiem, vairākās jomās vienotais tirgus nav sasniedzis pietiekamus panākumus. Īpaši tas attiecas uz pakalpojumu situāciju, kuri aizņem 70 % no visām ekonomiskajām aktivitātēm, bet kur savstarpējās atpazīšanas un saskaņošanas līmenis joprojām atpaliek no pieprasītā. Daudzie kavējumi ir iemesls uzstājīgajai prasībai padarīt pieejamāku valsts sektoru:

- šķēršļi, kas attiecas uz tādām nozarēm dažās valstīs, kurās valsts sektora monopols turpina eksistēt, kā, piemēram, transports, enerģētika, pasts un, lai arī šodien mazāk izplatīts, telekomunikācijas;
- "atdalīšanās" no valsts iepirkuma līgumiem (labi ja 10 % no tiem tika noslēgti ar nevalstiskiem uzņēmumiem);
- administratīvā atdalīšanās, kad vienotā tirgus pārziņāšana pieprasa paaugstinātu sadarbību daudzās jomās (piem., nodokļu sistēma, muita, policija, tieslietas, konkurence, ekonomisko noziegumu novēršana un vide).

4.2.2 Papildus liberalizācijai, kas tikusi īstenota, notiek vai arī tiek plānota, kā arī kavējumiem, kas reizēm novērojami šajās jomās, joprojām nepieciešams noskaidrot jautājumu par vispārējās līdzdalības pakalpojumu statusu vienotajā tirgū. Vispārējās līdzdalības pakalpojumu īpašā loma, kas jau tikusi ietverta vairākās direktīvās, padarot pieejamas atsevišķas nozares, visumā tika apskatītas Amsterdams un Nicas līgumos. Komisija pati sagatavo starpsektoru dokumentu, kas izskaidrotu vispārējās līdzdalības pakalpojumu lomu vienotajā tirgū. Tomēr tiktāl debates aprobežojās vienīgi ar vispārējās līdzdalības pakalpojumu lomu saistībā ar Eiropas vienoto tirgu, nekādi neievērojot vai un kā vispārējās līdzdalības pakalpojumi mērķtiecīgā veidā var tikt attīstīti Eiropas mērogā. Tomēr šādu jautājumu šodien nevar izslēgt no jebkurām īstām debatēm par paplašinātā vienotā tirgus nākotni un Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspēju.

4.2.3 Papildus ES noteikumu attīstībai dalībvalstis pašas turpina regulēšanu aptāklis, kas var sarežģīt vai pat aizkavēt vienotu tirgu uzņēmējdarbībai. Tika noteikta procedūra par iepriekšēju paziņošanu Komisijai (direktīva 83/189), bet vēlāk, daudzo uzdevumu nomākta, tā varēja iedarbīgi reaģēt tikai visuzkrītošākajos gadījumos, un paplašināšanās šo uzdevumu sarežģīs vēl vairāk.

4.2.4 Joprojām ir tikai dažas direktīvas, kuras likumā iestrādājušas visas dalībvalstis; 10 % no tām, dažās nozarēs pat 25 % parasti netiek pilnībā īstenotas. Pārāk bieži sastopami arī pārkāpumi, pašreiz ap 1 500 gadījumu atrodas Komisijas izmeklēšanā.

4.2.5 Nožēlojami neatbilstoša saglabājas nodokļu saplūšana vienotajā tirgū, un zināmu lomu šeit spēlē nepieciešamība pēc vienprātības Padomē. Īpaši jāuzsver, ka ne visi dubulto nodokļu gadījumi tikuši anulēti, jāattīsta harmonisku pamatu uzņēmumu nodokļiem un jāvienkāršo Kopienas iekšējās vienošanās PVN sakarībā.

4.2.6 Arī Eiropas intelektuālās aizsardzības iegūšanas sarežģītība un izmaksas ir traucēklis ES uzņēmumiem, kas apstiprinājās ar pastāvīgo aizkavēšanos (trīsdesmit gadus!) un paredzamajām Kopienas patenta izmaksām.

4.2.7 Aizkavēšanās pastāv arī dažādos transEiropas tīklu projektos paplašinātajā Eiropā, kam joprojām jāsemeklē valsts, privāts vai jaukts finansējums.

4.2.8 Aizkavēšanās iekšējā tirgus pabeigšanā ir tieši saistīta ar ļoti neapmierinošo stāvokli nodarbinātības un darba tirgus

jomā. Eiropas Savienības paplašināšanās no 15 līdz 25 dalībvalstīm joprojām rada dažus nozīmīgus jautājumus par to, kā uzlabot dažādos nodarbinātības aspektus (apmācība, profesionālā un ģeogrāfiskā mobilitāte, nodarbinātības kvalitāte, rekonzersija u.t.t.).

4.2.9 Visbeidzot, ar paplašināšanos uz laiku tika aizkavēts kustības brīvības princips un brīvi objekti vienotajā tirgū, jo tika nolemti 7 gadu ilgi nodokļu atvieglojumi attiecībā uz jauno dalībvalstu pilsoņiem. Šie ierobežojumi virzās pretēji brīviem procesiem paplašinātās Eiropas darba tirgū, un var ietekmēt arodapmācības un pārāpmācības centienus, kas veikti šajās jaunajās valstīs. Ar barjerām saskaras arī pilsoņi no jaunajām dalībvalstīm, kuri vēlas dibināt savu uzņēmumu ES-15 valstīs.

4.3 Ekonomiskās savienības trūkums

4.3.1 Monetārās savienības rezultātā nav notikusi dinamiska ekonomiska izaugsme, kuru tai būtu vajadzējis veicināt. Viens no galvenajiem cēloņiem ir apstākļi, ka tā joprojām netiek pavadīta ar patiesu ekonomisku savienību. Tās sākums, kas tika veidots ar izaugsmes un stabilitātes pakta, pats nesen radīja problēmas. Vairākas valstis to nav ievērojušas, ieskaitot Franciju un Vāciju, kas pārsniegušas 3 % valsts sektora deficīta griestus. Turklāt ir izvirzīti jautājumi par pakta iedarbību (kura stabilitātes elements ir daudz skaidrāks kā izaugsmes elements) uz inerto ekonomiju. Lai sabalansētu pakta limitus un ierobežojumus, jāattīsta saskaņotāka ekonomiskā pieeja, kas gan pašreiz būtu grūti īstenojama, jo plašās ekonomiskās politikas vadlīniju saskaņotības līmenis (BEPG) joprojām ir ļoti zems.

4.3.2 Eurogrupa, ietverot eirozonas valstis, līdz šim ir palikusi nestrukturēta un nepietiekami novērtēta; būtībā tā ir starpvaldību institūcija, salīdzinot ar Eiropas Centrālo banku, kura veidota ar federālu ievirzi. Mēs vēl esam tālu no Eiropas ekonomiskās valdības sākuma.

4.3.3 Ekonomikas un finansu padome pati ir tālu no ES ekonomiskās valdības statusa ar tās locekļiem, kuri ir apmierināti, ka var vadīties no savām nacionālajām interesēm, plaši izplatītās vienprātības atbalstīti. Tas attiecas uz harmonizācijas trūkumu nodokļu jomā.

4.3.4 Visbeidzot, pēdējos gados izveidotajai Konkurētspējas padomei nav pārāk ciešas saites ar Ekonomikas un finansu padomi un tai ir grūtības faktiski pārņemt nepieciešamos daudznozaru uzdevumus, kas skar visas padomes formācijas.

4.3.5 Ir arī jāzsaka nožēla, ka Konstitūcijas Līgums saistība ar ekonomikas Savienības padziļināšanu, pretstatā saviem citiem noteikumiem citās jomās, nav ne pilnīgs, ne arī pārāk inovatīvs. Eiropas ekonomikas kohēzijai un konkurences saskaņai būtu bijis piemēroti piešķirt Komisijai gan kas attiecas uz ekonomikas politikas vadlīnijām, gan arī valsts deficītu, īstu priekšlikumu, ne tikai vienkāršu ieteikumu funkciju.

4.4 Strukturālo reformu deficīts

4.4.1 Pavasara samitu laikā dalībvalstis šķita dodam priekšroku jaunām debatēm par uzdevumiem, kas jau tika izvirzīti Lisabonā, pat ja tas nozīmēja jaunu rīkojumu uzkrāšanos tā vietā, lai veidotu salīdzinošu novērtējumu nacionālajām reformām. Tāpat pārāk daudzas dalībvalstis pilnībā nepiesaistīja sociālos partnerus, lai formulētu un ieviestu reformas, un gandrīz vai neapsprieda un nepieminēja tos pārskatos par attīstības stāvokli.

4.4.2 Dalībvalstu pasivitāte reformas apstākļos saistīta ar kavējumiem:

4.4.2.1 ES līmenī 25 valstis ir piekritušas pabeigt iekšējā tirgus izveidi vairākās jomās (piemēram, enerģētikas, pakalpojumu, valsts iepirkuma, trans-Eiropas tīklu, sabiedrisko pakalpojumu pielāgošanā), bet kavējas pieņemt nepieciešamos pasākumus atvēlēta laika robežās.

4.4.2.2 Valstu līmenī ir atšķirīgi rezultāti. Pat tās dalībvalstis, kuras reformās ir vispieredzējušākās, atpaliiek, salīdzinot ar efektīvākajām ne-ES valstīm, un attiecībā uz konkurētspēju Eiropai kopumā vēl ir daudz trūkumu. Šobrīd reformas nenozīmē darīt labāk kā iepriekš, bet pirmkārt, darīt labāk nekā citur. Īpaši vērts atzīmēt:

4.4.2.2.1 Kas attiecas uz tirgus atvēršanu, nozīmīgs progress ir sasniegts telekomunikācijās un, mazākā mērā, enerģētikā (gāze un elektrība), kur bieži vien cenas joprojām ir pārāk augstas. Pieklūšana pasta nozarei notiek lēni un tikai dažās valstīs, ar joprojām nepilnīgu mērķi, kas pakāpeniski jāsasniedz līdz 2009. gadam. Sadarbības un modernizēšanas kavējumi pastāv transporta infrastruktūrā, kas īpaši atsaucas uz trans-Eiropas tīkla projektu īstenošanu.

4.4.2.2.2 Kas attiecas uz pieejamību finansējumam, ES finansiālā tirgus apvienošana atrodas attīstībā, balstoties uz eiro ieviešanu. Veikti dažādi pasākumi, lai sekmētu fondu uzņēmumu darbības uzsākšanai un MVU finansēšanai. Joprojām ir

nepietiekama pieeja riska kapitālam. Turklāt finanšu tirgus vienkāršošanā joprojām liels uzsvars tiek likts uz ekonomiskiem un sociāliem priekšrakstiem, kas bieži liek ilgi uz sevi gaidīt, labāk būtu veicināt socioprofesionālo pašregulāciju kā tas noteikts un definēts ar vienošanos starp ES institūcijām 2003. gada 16. decembrī.

4.4.2.2.3 Attiecībā uz valsts sektora deficītiem situācijas ievērojami atšķiras atkarībā no iesaistītās valsts: dažām valstīm ir valsts sektora finansiālais pārpalikums (piemēram, Dānijai, Somijai, Luksemburgai un Zviedrijai), kamēr citām ir sasniegts vai pārsniegts stabilitātes līguma limits (piemēram, Francijai, Itālijai, Portugālei un Vācijai). Valstis ar pārmērīgu deficītu ir arī tās, kuras visvairāk atpaliiek, ieviešot strukturālās reformas.

4.4.2.2.4 Kas attiecas uz inovācijas veicināšanu, pētnieciskie izdevumi paliek neapmierinoši. Tie sastāda 1.9 % no IK, salīdzinot ar 2.6 % ASV, arī uzņēmumu ieguldījumi ASV ir divreiz augstāki kā ES 15 valstīs. Tas ir daudz zemāk par Lisabonā uzstādīto mērķi 3 % no IK tērēt R&D, kur divas trešdaļas nāktu no privātā sektora. Ieguldīšana šajā jomā ir arī nepietiekami saskaņota starp valstīm un ar ES izpētes struktūrprogrammu. Eiropas kopējas drošības politikas trūkums iespaido tehnoloģiskos ieguldījumus. Patentu skaits, kuri ir reģistrēti ES, īpaši attiecībā uz jaunajām tehnoloģijām, joprojām ir daudz zemāks nekā ASV vai Japānā, lielā mērā arī ilgstošā lēnu un efektīvu ES patentu trūkuma dēļ.

4.4.2.2.5 Kas attiecas uz darba tirgus uzlabošanu, situācija dažādās valstīs ir atšķirīga: dažās ir augsts vispārējās nodarbinātības līmenis, kamēr citās ir strukturāla nenodarbinātība. Paredzētas nozīmīgākas reformas, lai uzlabotu darba tirgus darbību, tā elastību un brīvo darba vietu saskaņošanu. Tomēr, lai nodrošinātu, ka eiropieši pieņem Lisabonas stratēģiju, tad šīm reformām nekavējoties jānoved pie ilgtspējīga kvantitatīva un kvalitatīva progressa, kas tieši saistīts arī ar tālākmacību un nodarbinātību, ieskaitot attiecīgu tiesisko priekšrakstu ietvaru vai kolektīvo vienošanos. It sevišķi, kad vēl joprojām pastāv ieguldījumu trūkums profesionālajā sagatavošanā, kas paredzēta, lai izveidotu augstas kvalitātes darbavietas un konkurētspējīgas profesionālās kvalifikācijas. Konsultāciju un sarunu ar sociālajiem partneriem konkrētais mērķis ir nodrošināt, lai jauni pasākumi patiešām uzlabotu darbavietas un darba apstākļus, saskaroties ar starptautiskās konkurētspējas jautājumiem. Arī Kok ziņojumā uzsvērtas prioritātes, kuras joprojām jāizpilda, lai viss tiktu īstenots ilgtspējīgā veidā.

4.4.2.2.6 Attiecībā uz sociālās nodrošināšanas maksātspēju daudzas reformas atrodas sagatavošanas procesā, lai atjaunotu tās finansiālo bilanci, saskaroties ar pieaugošo vispārējo Eiropas iedzīvotāju novecošanos. Galvenokārt tas ietver pabalsta ilgumu pielāgošanu paredzamajam dzīves ilguma pieaugumam un pamudināšanu lietot papildus apdrošināšanas shēmas un pensiju fondus. Neskatoties uz šo reformu attīstību, tās sastopas ar nozīmīgiem kavējumiem attiecībā uz sociālo aizsardzību, kas balstās uz papildus shēmām, kā arī ar īstenošanas un efektivitātes problēmām — jo īpaši pārāk daudz ir priekšlaicīgu aiziešanu pensijā, neskatoties uz 2002. gadā Barselonā pieņemtajiem lēmumiem. Jāseko, lai sociālās nodrošināšanas reformas tiek precīzi īstenotas un jāizvairās no jaunu izņēmumu situāciju izveidošanās, kuras atstātu negatīvas sociālās un ekonomiskās sekas Eiropas ekonomikā.

4.4.2.2.7 Kas attiecas uz izglītību un profesionālo apmācību, visumā lielākajā daļā ES valstu ir efektīvas un labi attīstītas izglītības sistēmas, kaut gan dažreiz tās ir pārāk atdalītas no ekonomiskās realitātes un nenodrošina atbilstošas darba izredzes un piekļūšana tām bieži vien ir pārāk selektīva, kā arī tās nav pienācīgi pielāgotas, lai nodrošinātu efektīvu atbalstu mūža garumā. Attīstās apmaiņas programmas, lai pastiprinātu šīs saiknes un izveidotu apmācību shēmas. Arī vispārēja interneta pieejamība palīdz uzlabot apmācības.

4.4.2.2.8 Kas attiecas uz birokrātisma vienkāršošanu un kvalitātes un efektivitātes uzlabošanu, šī vajadzība ir kopīga visām ES valstīm, pat ja dažas no tām jau ātrāk sākušas strādāt pie programmām šo jautājumu risināšanā. Priekšroka tiek dota kompāniju un mazo uzņēmumu dibināšanas procedūras vienkāršošanai saistībā ar to ietekmi uz ekonomisko aktivitāti un darba vietām. Uzsvars būtu jāliek arī uz uzņēmumu atbalstīšanu operacionālo procedūru attīstīšanā un uzturēšanā. Ar to tiktu samazināta neefektivitāte, atbalstīts produktivitātes pieaugums un panākta lielāka konkurētspēja.

4.4.2.2.9 Kas attiecas uz ilgspejīgu attīstību, valstu pasākumiem, kas veicami, lai īstenotu Kioto vienošanās, ir atšķirīgi rezultāti. Vides aizsardzība tradicionāli vairāk ir attīstīta ziemeļvalstīs, tomēr jauni pasākumi tiek veikti citās valstīs un pozitīvas pieredzes apmaiņa devusi iespēju uztvert veiksmīgus eksperimentus kā starta punktu (piemēram, izvēles programmu apzīmējumi, statūti, apzīmējumi, izplūdes atļauju sadale). Būtiski saskatīt, ka ES konkurētspējas stratēģija ir noderīga vides aizsardzības politikai un lēmumiem, kas pieņemti šajā jomā un nekādā veidā nerada šķēršļus šai politikai.

4.4.3 Kopumā ņemot, reformu kopējā ietekme joprojām ir neskaidra. Neskatoties uz ziņojumu par konkurētspējas pasliktināšanos un ieteikumu par "procesu" vai stratēģiju to uzlabošanai pārpilnību (piemēram, Luksemburgas, Kārdifas, Ņelnes, Lisabonas, Ģēteburgas, Barselonas u.t.t.), ES rodas grūtības, īste-

nojot katru no tās deklarētajiem mērķiem (kopējais tirgus, finanšu joma, uz zināšanām balstīta ekonomika, apkārtējās vides augstā kvalitāte u.t.t.).

4.4.4 Tajā pašā laikā ekonomiskā un darba vietu situācija Eiropā ir nemainīgi pasliktinājusies kopš labvēlīgās ekonomiskās situācijas 2000. gada Lisabonas samita laikā gan nepietiekamu investīciju kā arī trūkstoša pieprasījuma dēļ, cita starpā arī restruktīvas monetārās un finanšu politikas dēļ, un dažādu, tomēr kumulatīvu iemeslu dēļ turpina pasliktināties, kas saistīts ar tādiem iemesliem kā nedrošības gaisotne, teroristu atentāti, starptautisko attiecību saspīlējums, finanšu un akciju tirgus traucējumi un naftas cenas ar negatīvu ietekmi uz ekonomisko aktieru uzticību un darbību. Augšanas temps ir krities no 3.5 % 2000. gadā līdz 1.6 % 2001. gadā un tik tikko sasniedz 1 % kopš 2002. gada, bezdarbs ir pieaudzis pāri par 8 %. Šī ekonomiskās un sociālās situācijas pasliktināšanās Eiropā kontrastē ar pašreizējo dinamisko attīstību ASV (gandrīz 5 %), kaut arī tas notiek uz specifisku kondīciju pamata (dolāra kurss, budžeta deficīts, militārie izdevumi).

4.4.5 Lisabonas stratēģija atrodas burvju lokā: attīstības trūkums apgrūtina reformu ieviešanu un kavējumi paši traucē atgriešanos pie lielākas attīstības un darba vietām. Saskaroties ar reformu mērķu, saistību un dalībvalstu inflāciju, mēs redzam daudzus trūkumus kopējā atbildībā, īstenošanā, saskaņošanā, un tādēļ tas atstāj iespaidu uz ekonomiku un darba vietām. Neuzsākot nepieciešamās reformas ar vajadzīgo mērķtiecību un tomēr izliekoties, ka stratēģija virzās uz priekšu, tām pastāv risks kļūt par nereālu sapni. Tāda veida "Lisabonas burbulis" negaidīs līdz 2010. gadam, lai pārsprāgtu.

5. Komitejas ieteikumi

5.1 Atjaunot ekonomiskajā dzīvē iesaistīto pušu uzticību

5.1.1 Eiropas konkurētspējai jābūt daļai no vispārēja politiska, ekonomiska un sociāla projekta, kas būtu spējīgs piesaistīt plašu sociālo un profesionālo ieinteresēto pušu atbalstu un iesaistīšanos. Jaunajam līgumam būs jādod ieguldījums šo cerību īstenošanā.

5.1.2 Ļoti svarīgi, lai šim projektam tiktu pievērsta lielāka uzmanība gan attiecībās ar kaimiņiem, gan dažādiem starptautiskiem partneriem, netakarīgi no projekta visaptverošās vides. Labāk jāapspriež un detalizēti jāizklāsta jautājums par Eiropas pievilcību un tās pielāgošanos strukturālām izmaiņām, īpaši attiecībā uz starptautiskajiem ieguldījumiem, jaunu uzņēmumu dibināšanu Eiropā un pārvietošanos uz citiem pasaules reģioniem. EESK cer uz pašreizējām PTO sarunām, īpaši piedaloties labāku starptautisko likumu izstrādāšanā, kas pārzinātu pasaules mēroga tirdzniecību un ieguldījumus.

5.1.3 Starptautiskajā līmenī nepieciešami tikai daži jauni likumi, kur pašreizējie ir nepārprotami nepiemēroti, jāsamazina Eiropas birokrātija, kurā jātiek galā ar pārāk daudz administratīvām procedūrām un noteikumiem. To varētu paveikt,

- pārveidojot iepriekšējo ietekmes analīzi, kurā nodrošinātu neatkarīgu analīzi, plānveidīgas pārbaudes, lai izskatītu alternatīvas tradicionālajiem normatīviem, pārbaudes par projekta ietekmi uz vienkāršošanu un konkurētspēju, sistematisku analīzes un noteikumu projektu publicēšanu;
- vienojoties par visu to grozījumu pamatošanu, kuri varētu neatbilst ietekmes analīzei;
- iesaistot uzņēmumus un citus lietotājus normatīvu vienkāršošanas procesā (SLIM komitejas drīzāk *a priori* nekā *a posteriori*);
- veicinot Eiropas līmenī sociālprofesionālo pašregulāciju un kopregulāciju, īpaši pakalpojumu jomā;
- virzot valstis uz vienlaicīgu vienkāršošanu valstu līmenī, pieskaitot eiro-savietojamības pārbaudi;

5.1.4 Jāseko tiem darbības plāniem, kas tiecas nodrošināt mērķtiecīgu atbalstu uzņēmumu dibināšanai un attīstībai ar labāku pieeju riska kapitālam — kas varētu attaisnot Eiropas Investīciju bankas pieaugošo starpniecību šajā jomā — vairāk vienu uzņēmēju veidotu apmācības programmu citiem uzņēmējiem un blīvāku atbalsta pakalpojumu tīklu mazajām firmām visās dalībvalstīs ar saskaņošanu Eiropas līmenī.

5.1.5 Papildus un vispārīgā līmenī uzņēmējdarbība, profesionālās apvienības un dažādie dalībnieki pilsoniskajā sabiedrībā jānodrošina uzņemties lielāku iniciatīvu Eiropas līmenī, gūstot lielāku labumu no jaunajām brīvībām sadarboties un tirgoties, kas tiem dotas, attīstoties Eiropas integrācijai. Viņu iniciatīvas, tāpat kā jaunie pasākumi, kas sagaidāmi no ES institūcijām un dalībvalstīm spēlēs galveno lomu, nodrošinot, ka Eiropā pieņemtie soļi konkurētspējas atjaunošanai rada reālu ietekmi un pozitīvus rezultātus un dažādie ierobežojumi un šķēršļi, kas turpina to aizkavēt, beidzot ir novērsti. Galarezultātā efektīvākas un konkurētspējīgākas Eiropas sasniegšana vispirmām kārtām būs atkarīga no tādu uzņēmumu un apvienību iniciatīvu pavairošanas un savstarpējas nostiprināšanas, kuras Eiropas, valsts un reģionālajām varas iestādēm būs jāsekmē un jāpārvalda, vispirmām kārtām nodrošinot labvēlīgu konkurētspējīgu vidi.

5.2 Iekšējā tirgus izveides noslēgums

5.2.1 Ir pats pēdējais laiks nodrošināt strauju būtisko nosacījumu pabeigšanu iekšējam tirgum, kas tagad ir papildinājies no 15 līdz 25 dalībvalstīm. To nedrīkst atlikt viņpus 2010. gadā Lisabonā noliktajam gala termiņam. Šis ir šobrīd ļoti būtisks uzdevums, lai gan arī vēlāk nedrīkst nepievērst uzmanību vajadzībai pēc tā pastāvīgas uzturēšanas un regulēšanas.

5.2.2 Pirmkārt, jānodrošina, ka direktīvas tiek iestrādātas valstu likumos norādītajā laikā, saskaņā ar Eiropas samitā sniegto solījumu. Tas nozīmē, ka valdībām jābūt ziņošākam par savu atbildību šeit un, ja nepieciešams, ES jāpalīdz atpalcējvalstīm, kurām jāuzlabo atbilstība gala termiņiem. Pie tam, pārlūkšana būtu vieglāka, ja dominējošo direktīvu vietā varētu izmantot normatīvus, kas ir tieši un vienādi pielietojami.

5.2.3 Līdzdalības priekšrocību saskaņošana konkurētspējā ietver:

- normatīvus, kas samazina dubulto aplikšanu ar nodokļiem iekšējā tirgū, kam būtu jāaizvieto pašreizējais neaurredzamais un nepilnīgais divpusējo līgumu sajaukums starp dalībvalstīm;
- vienkāršotus, MVU atvērtus Eiropas uzņēmumu statūtus uz ko EESK jau vairākkārt aicinājusi un kas varētu tiem piedāvāt jaunas attīstības, sadarbības un apakšuzņēmumu veidošanas iespējas Eiropas mērogā, sākot no robežapgabaliem;
- ātru vienkārša, efektīva un lēta Kopienas patenta nodrošināšanu, jo pastāvīgie pieņemšanas kavējumi šajā sfērā rada iespaidu, ka Eiropa ir strukturāli nespējīga turēt savus solījumus konkurētspējas jomā;
- īstu iekšējā tirgus veidošanas pabeigšanu pakalpojumu jomā (!), aktīvi iesaistot ar to saistītās specialitātes.

5.2.4 Ja vēlamies nostiprināt iekšēju tirgu, tad būtiska ir arī administratīvās sadalīšanas likvidēšana, tādēļ ES tai jānodrošina daudz tiešāks un lielāks finansiāls atbalsts nekā tas notiek pašreiz. Tajā jāietver:

- labāka sadarbība starp valstu vadībām Eiropā, kas šobrīd ir nepieciešama, lai kopēji vadītu no 25 valstīm sastāvošo vienoto tirgu;
- Kopienas pārbaudes dalībvalstīs, veicot ziņojumus, kas izceltu jebkuru nepareizu darbību un ieteiktu pretlīdzekļus;

(!) EESK atzīnims par šo Direktīvas priekšlikumu ir sagatavošanas procesā.

- paplašināšanai sekojoša standartizēta muiža uz ES ārējām robežām, sākot ar kopējiem apmācības pamatiem un intensīvākiem apmācību posmiem, kā arī Eiropas muitas ierēdņu apmaiņu;
- pašreiz Eiropā noslēgto valstu līgumu salīdzinājumu publicēšana;
- labāka strapvalstu sabiedrisko pakalpojumu koordinācija, kas, nepieciešamības gadījumā, varētu sagatavot ceļu šādu pakalpojumu steidzamībai Eiropas līmenī.

5.3 Ekonomiskās savienības attīstība

5.3.1 Īstākas ekonomiskās savienības esamība ir atslēga konkurētspējīgākas un dzīvīgākas Eiropas uzņēmējdarbības veidošanai, lai nodrošinātu monetārās savienības pilnīgu dzīvotspēju. Eiropai īpaši svarīgi veidot adekvātāku un stabilāku makroekonomikas atbildi uz starptautiskās ekonomiskās situācijas kaprīzēm, kas atbalstītu darbības plānus gan piedāvājuma, gan pieprasījuma jomās. Būtiski šo kopīgo ekonomisko politiku attīstīt saskaņā ar Lisabonā doto konkurētspējas solījumu. Tas nozīmē:

- iespējami ātrāk paplašināt eirozonu ES jaunajās valstīs, tiklīdz tās spēj ilglaiīgi ievērot kritērijus;
- attīstīt Kopienas sistēmas priekšrocības (piem., Komisijas priekšlikumi un ziņojumi, vairākuma balsis Padomē) visos jautājumos ar patiesi kopīgu interesi ekonomikas lietās;
- ieviešot stabilitātes un izaugsmes paktu apstākļos, kuros arī jāreķinās ar konkurētspējas jautājumiem, tas nozīmē, likt uzsvāru uz investīciju noteikumiem, nevis administratīviem izdevumiem.

5.3.2 Pasākumi, kas veicinātu tuvošanos ekonomiskai savienībai:

- Kopienas atzinuma par valstu finansu likumprojektiem laišana klajā laikus, nevis *a posteriori*, lai nodrošinātu to atbilstību vispārējām ekonomikas politikas vadlīnijām (BEPG);
- Ciešāka nodarbinātības vadlīniju saskaņošana ar BEPG, nevis tikai to pretstatīšana;
- Eiropas finansiālās zonas izveides paātrināšana, ietverot pašregulāciju un kopregulāciju.

5.3.3 Viens no ekonomiskās savienības nosacījumiem ir nodokļu sistēmu, īpaši nodokļu aplikšanas pamatu, tuvināšana pie nosacījumiem, kuri atbilst tirdzniecībai atvērtai un investoriem pievilcīgai ekonomikai. Nodokļu brīvību var organizēt jomās, kas ir tieši saistītas ar vienoto tirgu. Saskaņoti nodokļu atvieglojumi varētu būt vajadzīgi darba vietām. Trūkstot vienprātībai, pieaugoša valstu sadarbība, kas cenšas attīstīties šādā ceļā, jau dotu iespēju sasniegt zināmu sākotnēju progresu.

5.3.4 Labāk saskaņotas ekonomiskās politikas mērķiem jātiecas:

- izstrādāt attīstības politiku, lai atbalstītu ekonomiskās aktivitātes un darba vietas, kā tas tika atzīts pēdējos Eiropas samitos: tas nozīmē, papildus lielākai intervencei no ĒLB, kuras ietekme, kas nav nenozīmīga, paliks ierobežota, piešķirt jaunas dimensijas valsts/privātajām partnerattiecībām, sevišķi, finansējot jaunas transEiropas infrastruktūras paplašinātājā ES;
- nosakot aktīvāku industriālu pieeju, kas izskaidrotu ES intereses ar atbilstošu konkurētspējas politiku un tirdzniecības politiku, kas vairāk pievērstos tās interešu aizstāvībai, kā arī nosakot atbalstu lielākajiem kopējiem projektiem un atbalstu no ES budžeta;
- nodrošinot nepieciešamo attīstību jauninājumu investīcijām un uzņēmējdarbības veiktajiem pētījumiem, tādējādi atbalstot Eiropas konkurētspēju kvalitātes izteiksmē;
- īpaši nodrošinot Eiropas autonomiju tajās tehnoloģiju jomās, kas ir svarīgas tās drošībai (palielinot sadarbību, kur tas nepieciešams, un radot priekšrocības atbilstošu valsts iepirkuma līgumu pieejamībai);
- koncentrējot kopējo R&D politiku uz kopējiem projektiem ar eiro — atbilstošām valstu nostādnēm.

5.3.5 Jaunā budžeta plānojumam 2007. — 2013. gadam, jākoncentrējas uz šo Eiropas konkurētspējas jautājumu. Lai to paveiktu,

- vairāk jāparedz ekonomiskās, industriālās, reģionālās un sociālās pārmaiņas un jāveicina piemērošanās to gaitā;
- jāturpina reformas lauksaimniecības politikā un ar to saistītajās jomās, tiecoties pēc konkurētspējīgas Eiropas lauksaimniecības pārtikas rūpniecības, vides un patērētāju drošības mērķiem un līdzsvarotas lauku attīstības;

- jāstiprina ES starptautiskā klātbūtne, tiecoties veidot efektīvākas, attīstīties spējīgākas partnerības un atbalstot Eiropas uzņēmējdarbības ieguldījumus ārpus ES tirgos ar augstām izaugsmes iespējām;
- jāpielāgo ES palīdzības procedūras, tas ir: palīdzība jāpadara nosacītāka, (sevišķi attiecībā uz ekonomisko saplūšanu un ES direktīvu iestrādi), jāiegūst lielāka mijiedarbība no saņēmējvalstīm (konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide, mazāka birokrātija, šķēršļu aizvākšana), jāpārbauda ES palīdzības atbilstība konkurences likumiem, tāpat arī valsts palīdzībai (jāsaglabā piesardzība pret kaitīgiem izkropļojumiem un traucējumiem, kas var rasties no mākslīgas pārvietošanas) un ar uzlabotiem nosacījumiem jāpadara noderīgākus aizņēmumus, nevis jāizmanto galvenokārt tikai uz subsīdijām balstītu palīdzība.
- nodrošināt telekomunikāciju, enerģētikas un transporta tīklu sadarbību pie optimāliem nosacījumiem izdevumu, kvalitātes un drošības izteiksmē;
- paātrināt ES finansiālā tirgus integrāciju pie nosacījumiem, kas izlīdzinātu nepastāvību, saskaņošanu, drošību, konkurenci un pašregulāciju;
- panākt ražošanas attīstību gan tieši uzņēmumos, piem., darba organizācijā, IT un jauno tehnoloģiju izmantošanā, gan ar valsts pārskaitījumu lielāku ekonomisko un sociālo efektivitāti, ietverot ekonomiku dažādos līmeņos — piekļūšana valsts sektoram, Eiropas informācijas dienestu sadarbība — un atvieglojot valsts sektora deficītu absorbciju;

5.4 Konsekventāku strukturālo reformu ieviešanas nodrošināšana

5.4.1 Lisbonas norādījumi jāpadara par uzticības cienīgiem eiropiešu acīs. Jāizklīdina bailes par to nozīmi un sociālo vērtību. Šīs reformas noteiks mūsu attīstības nākotni atvērtā ekonomikā. Tas ir jautājums par Eiropas sabiedrības modeļa ilgtspējīguma nodrošināšanu, kuram eiropieši ir piesaistīti un, kā tas teikts Pamattiesību hartā, tajā pat laikā saskaņojot to ar konkurētspējas mērķi.

5.4.2 Konkurētspējas mērķis tikai iegūtu, ja to labāk izskaidrotu. EESK tas nav jautājums par to, kā kļūt par viskonkurētspējīgākajiem pasaulē, maksimāli samazinot izmaksas visās jomās: tāds mērķis būtu gan iluzors, gan nepraktisks un vairākās sakarībās arī kaitīgs un ilgnespējīgs tā kvalitatīvo, sociālo un vides izmaksu dēļ. EESK tas drīzāk ir jautājums par to, kā mums pašiem iedot visus līdzekļus, lai mēs būtu pilnībā un ilgstoši konkurētspējīgi atvērtā un globalizētā ekonomikā, jo īpaši izmantojot pārsvaru, ko dod jaunas tehnoloģijas un darba un ražības inovāciju plašāka organizēšana, tajā pašā laikā pastāvīgi rūpējoties par mūsu sociālās attīstības modeļa saglabāšanu un nostiprināšanu Eiropā.

5.4.3 Jāuzsāk sadarbības uzlabošana starp ekonomikas, sociālajām, administratīvajām un vides reformām no vienas puses un dalībvalstīm no otras. Jānodrošina salīdzināmība un savstarpējas pastiprināšanas iespējas. Raugoties no pašreizējā strukturālo reformu situācijas viedokļa dalībvalstīs, īpaši svarīgi:

- nodrošināt, ka pētnieciskais budžets ir samērojams ar ES nospraustajiem mērķiem par 3 % no IK, kur divas trešdaļas no pētījumiem jāfinansē privātajam sektoram un valsts programmas ir saistītas savstarpēji un ar FRDP,
- veicināt mācekļa stāvokli un apmācības kursus, padarīt tos pieejamākus un arī turpmāk attīstīt Eiropas apmaiņas programmas;
- paaugstināt darba meklētāju piemērotību ar apmācību programmu un individuālu atbalstu, lai veicinātu to iesaistīšanos darba tirgū;
- iedrošināt darba meklētājus, kā vīriešus, tā sievietes, jaunus un vecus, izvērst pašnodarbināto ekonomiskās aktivitātes, atvieglojot administratīvās procedūras un netraucējot viņus no sociālās drošības viedokļa;
- nodrošināt sociālās drošības kredītpēju, kas garantēs tās ilgtspējīgumu, paturot prātā Eiropas iedzīvotāju novecošanos, tajā pašā laikā apkarojot un likvidējot nelegālu un nedeklarētu darbu;
- samazināt reglamentāciju, īpaši priekš MVU, veicot, kā minēts iepriekš, efektīvākus pasākumus, lai apkarotu nelegālo ekonomiku;
- īpaša uzmanība būtu veltāma uzņēmumu veidošanai un uzņēmumu gara attīstībai, attiecīgi pārveidojot nodokļu un administratīvos priekšrakstus;
- nostiprināt ilgtspējīgu attīstību un veicināt jaunas tehnoloģijas šajā jomā — kas Eiropas uzņēmumiem atvēru jaunus tirgus visā pasaulē — ar plašāku labas pieredzes apmaiņu, ko būtu derīgi apkopot datu bāzē.

5.4.4 Eiropas līmenī reformu saskaņošana jāatbalsta:

- piešķirot ES Komisijas priekšsēdētājam, sazinoties ar visiem viņa kolēģiem, īpašu atbildību par rēķināšanos ar Eiropas ekonomiskās vietas konkurētspējas jautājumiem, pamatojot šim nolūkam īpašas iniciatīvas Komisijas politikā — priekšsēdētājam jānozīmē Komisijas loceklis, kas viņam palīdzētu šajā uzdevumā;
- pastiprināt Lisabonas reformu īstenošanas rezultātu atspoguļojumu, uzsverot ne tikai valsts institūciju, bet arī pilsoniskās sabiedrības lomu;
- vairāk pielāgojot ES palīdzību Lisabonas uzdevumiem un novērtējot šo saskaņotību ikgadējos pārskatos.

5.4.5 Šodienas galvenā prasība ir motivēt eiropiešus Eiropas integrācijai un tiem konkurētspējas mērķiem, kurus tā ir noteikusi. Tas nozīmē skaidrāku pašreiz ceļamās Eiropas mērķu un iezīmju, kā arī vispārējās strukturālo reformu ekonomiskās un sociālās uzbūves redzējumu un jo īpaši ietver labāku Eiropas sociālo attiecību modeļa. Šeit īpaši ir nepieciešama skaidra sapratne par Eiropas modeļa attiecībām ar sociālajiem partneriem nākotnē.

5.4.6 Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspējas uzlabošana nozīmē arī nodarbināto darba iemaņu uzlabošanu, veicinot viņu iesaistīšanos darba organizācijā un stiprinot sociālo kohēziju uzņēmumos ar tuvāku un mūsdienīgāku darba attiecību palīdzību.

5.4.6.1 Izšķirošs ir cilvēku ieguldījums uzņēmumos: uzņēmējdarbības darbaspēks, cilvēkkapitāls ir būtisks produktivitātei. No šī ieguldījuma, jo īpaši apmācībās, ir atkarīga nodarbināto motivācija un viņu ražotspējas.

5.4.6.2 Kaut arī mūžizglītība un apmācība kļuvusi par ES nodarbinātības politikas pamatprincipu, uztraucošs ir darbaspēka daudzums procentos, kas piedalās izglītībā un apmācībās. Tas vidēji pazeminās no 14 % 25 līdz 29-gadīgo grupā līdz apmēram 5 % no 55 līdz 64-gadīgajiem.

5.4.6.3 Ražošanas sistēmā, kurā darba vietas prasa arvien vairāk tehnisko zināšanu un prasmju, šāda situācija dod arvien pieaugošu pamatu bažām par ES konkurētspēju. Ir ļoti vēlamā, ja ne pat būtiski, labot šo situāciju. Lai to paveiktu, uzņēmumiem savā stratēģijā jāiekļauj apmācības kā vidēja un ilgtermiņa ieguldījums, nevis kā pasākums, kas pieprasa ātru, ja ne pat tūlītēju ieguldītā atdevi.

5.4.6.4 Tomēr profesionālo sagatavošanu, mūžizglītību un apmācību nedrīkst aplūkot nošķirti. Tam jābūt pamatam, uz kura balstās darba ņēmēju karjeras organizēšana. Apmācībai jānodrošina motivāciju visās vecuma grupās, liekot uzsvāru uz iemaņām un padarot profesionālo izaugsmi dinamiskāku. Balstoties uz šādu pieeju, iemaņu novērtēšana un iegūto zināšanu apstiprināšana ir palīg līdzekļi, kas jāizstrādā kā daļa no individuāliem profesijas plāniem, kuri sasaistās ar paša uzņēmuma biznesa plānu.

5.4.7 Komiteja vēlas uzsvērt arī sociālās ekonomikas lomu, kas jau ir bijusi vairāku tās atzinumu objekts. Tā vēlas atgādināt, ka sociālā ekonomika kā projekts var kalpot lielākai konkurētspējai, un, proti, uz sadarbības pamata starp cilvēkiem un uzņēmumiem un tā spējas izpildīt cilvēku nepieciešamības un attīstīt cilvēcisko kapitālu.

5.4.8 Neatkarīgi no uzņēmējdarbības un tās personālsastāva, sociālajiem partneriem ir vadošā loma nosakot darba attiecības. Lisabonas pilnvaras sākotnēji noteica pamata pienākumus, lai panāktu sekmes privātā sektora, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības reformās. EESK dziļi nožēlo, ka šis norādījums pirmo pavasara samitu laikā tika nepietiekami novērtēts gan dalībvalstu ziņojumos, gan Eiropas Padomes debatēs un atzinumos.

5.4.9 Situācija sāka uzlaboties sociālo partneru un Padomes un Komisijas prezidentūru apspriežu iespaidā, kuras notika pavasara samitu priekšvakarā. Ikgadējā sabiedriskā dialoga darba kārtība no 2003. -2005. gadam, par kuru vienojās sociālie partneri (UNICE, CEEP, UEAPME un ETUC), palīdzēja nostiprināt viņu līdzdalību reformu stratēģiju īstenošanā. Ar tās trīs centrālajiem darba jautājumiem, sociālajiem aspektiem par paplašināšanos un mobilitāti, šī darba kārtība konsultācijām un vienotai iniciatīvai lika īpašu uzsvāru uz profesionālās sagatavošanas un kvalifikācijas uzlabošanu. Tādā veidā tas palīdz formulēt Eiropas sabiedrības modeli, kas apvieno uzlabotu uzņēmējdarbības konkurētspēju ar pilnveidotiem sociālajiem pasākumiem.

5.4.10 Šie sociālie partneri jau ir uzņēmušies darbu pie vadošajām reformām, kuras attiecas uz apmācību, darba tirgu un sociālo apgādi dalībvalstīs. Svarīgi veicināt viņu kopatbildību reformās, uzsverot viņu ierosinājumus u vienošanās pavasara samitu ziņojumos un ietverot tos pozitīvās pieredzes apmaiņā. EESK ir gatava ievietot datu bāzē informāciju par sociālekonomisko dalībnieku līdzdalību reformās.

6. Secinājumi

6.1 Noslēgumā EESK atzīmē, ka ES trūkumi uzņēmējdarbības konkurētspējā cena, kuru šodien maksā Eiropa, kas nav pietiekami enerģiska, kas lēni pieņem lēmumus un starptautiskās izmaiņas, kuras daudzās jomās vēl nav pabeigtas, kas atpaliek no savām reformām un kas neatbilstoši, bieži vien bailīgi, dažreiz nesakarīgi un tādēļ neproduktīvi izmanto savus trumpjus. Šo spriedumu var pamatot ar četriem centrālajiem trūkumiem:

- nepietiekams atbalsts uzņēmējdarbībai, neskatoties uz Eiropas brīvībām;
- iekšējais tirgus joprojām paliek nepabeigts, neskatoties uz paplašināšanos;
- joprojām nepastāv ekonomikas savienība, neskatoties uz vienotu naudas vienību;
- struktūrreformas joprojām ir slikti īstenotas, neskatoties uz to, ka tika plānotas.

6.2 Labot šīs kļūdas ir kopējs pienākums, lai nodrošinātu lielāku saskaņu starp Eiropu un tās valstīm, balstoties uz tās katras lomu. EESK ir apmierināta, ka pēdējais Eiropas pavasara samits:

- aicināja dalībvalstis sekmēt sadarbību reformai, kas iesaistītu sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un valsts institūcijas;
- atbalstīja Eiropas sociālo partneru vēlēšanos nostiprināt viņu saistības ar jauno partnerību pārmaiņām Eiropā.

6.3 EESK uzskata, ka šādai partnerība gan Eiropas, gan nacionālajā līmenī jāparāda galējo nepieciešamību tādu apstākļu radīšanai, kas veiksmīgi labotu Eiropas konkurētspējas stāvokli un sevišķi palīdzētu:

- paātrināt optimālo iekšējā tirgus izveidošanu;
- attīstīt ekonomisko savienību līdz monetārās savienības līmenim;
- ietvert visas ar reformām saistītās intereses;
- uzņemties jaunu iniciatīvu lai to sasniegtu, iesaistot valsts un privātos sektorus un apvienības;
- novērtēt šādas partnerības sekmes nākošajos pavasara samitos.

6.4 EESK uzsver nepieciešamību noteikti paturēt acīs 2010. gada noslēdzošo termiņu, kurā vajadzētu ietvert gan Lisabonas reformu īstenošanu, gan kopējā tirgus un īstas, konkurētspējīgas ekonomiskās savienības pabeigšanu, izmantojot visas monetārās savienības iespējas, tajā pašā laikā pilnībā ņemot vērā prasības pēc ilgtspējīgas attīstības.

6.5 Visbeidzot, Komiteja konstatē, ka reformu paātrināšanu atvieglotu stiprāks ekonomiskais pieaugums. Eiropas Savienībai būtu steidzami jāveic soļi, kas ļautu stiprināt iekšējo tirgu ar piedāvājuma un pieprasījuma stimulēšanu un tā radītu ilgtspējīgus nosacījumus investīciju, tirdzniecības, patēriņa un nodarbinātības pieaugumam.

Brisele, 2004. gada 27. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu Komitejas

prezidente

Anne-Marie SIGMUND
